

Elektriciteitsvoorziening in Nederland : continuïteit verzekerd?

Citation for published version (APA):

Overbeek, H. H. (1992). *Elektriciteitsvoorziening in Nederland : continuïteit verzekerd?* Technische Universiteit Eindhoven.

Document status and date:

Gepubliceerd: 01/01/1992

Document Version:

Uitgevers PDF, ook bekend als Version of Record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.tue.nl/taverne

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

openaccess@tue.nl

providing details and we will investigate your claim.

Elektriciteits-
voorziening in
Nederland:

continuïteit
verzekerd?

INTREEREDE

Prof.ir. H.H. Overbeek

Technische Universiteit Eindhoven

INTREEREDE

Inaugurele rede van
prof. ir. H.H. Overbeek, uitgesproken
op 14 februari 1992 te Eindhoven
bij de aanvaarding van het ambt
van hoogleraar in de 'Openbare
Elektriciteitsvoorziening' in de
faculteit Elektrotechniek van de
Technische Universiteit Eindhoven.

Prof.ir. H.H. Overbeek

Laatste alinea op pagina 5 moet zijn :

- **We bezitten een relatief kleine, maar bloeiende industrie in de elektrische energietechniek. etc.**

10e regel op pagina 6 moet luiden :

- **We bezitten met de KEMA een keuringsinstituut van wereldfaam op elektrotechnisch gebied.**

Mijnheer de Rector Magnificus,
Dames en Heren,

Continuïteit is onopvallend.
Of het nu om de continuïteit van onze hartslag gaat of om de voortdurende aanwezigheid van de lucht die we ademen, of om het feit dat de stoel waarop u nu zit continu uw gewicht blijft houden, we denken er niet over na.

Pas als er een discontinuïteit optreedt, zeker in wat ik u nu noemde, verlegt u onmiddellijk uw aandacht.

Uw verstoorde hartritme brengt u in paniek, gebrek aan lucht zou u deze zaal doen uitvluchten (als u dat nog kon), door uw stoel zakken zou aller aandacht trekken, en één ding is zeker: u zou niet meer naar mij en mijn verhaal luisteren.

Iets dat continu aanwezig is, houdt onze aandacht dus niet vast. Dat is maar goed ook, want als dat wel zo was, zouden we ons voortdurend van ALLES bewust zijn, ook als het geen directe invloed uitoefent op onze omstandigheden. Het zou ons bijzonder inperken in onze reactiesnelheid en vrijheid van handelen: alles zou voortdurend overdacht moeten worden op een manier die we ons nauwelijks kunnen voorstellen. Persoonlijk denk ik dat we er knotsgek van zouden worden.

Dus heeft de natuur het mooi geregeld: veranderingen in het patroon vallen ons meer op dan het patroon zelf.

Zo worden we in Nederland omgeven door dijken die ons continu beschermen tegen overstroming door de zee. We zijn ons daar zelden van bewust, misschien als we er weer belasting voor moeten betalen, of als er een orkaan buldert die er niet in slaagt de zee door de dijken te laten breken. Het patroon is ons echter duidelijk: we moeten deze dijken in stand houden; het is een van onze bestaansvoorwaarden.

Mochten we het patroon ooit vergeten dan is een kleine overstroming genoeg om het in alle helderheid weer voor ons te zien.

Precies zo is het ook bij een continue elektriciteitsvoorziening: als er een elektriciteitsstoring optreedt, als we een tijdlang in het donker zitten, beseffen we weer hoe afhankelijk ons bestaan is geworden van de aanwezigheid van elektriciteit.

En daarmee zijn we aangeland bij het onderwerp waarover ik het vanmiddag met u wilde hebben: de continuïteit van de Nederlandse elektriciteitsvoorziening.

Met enige trots kan ik zeggen dat men zich in dit land er maar zelden van bewust is dat nagenoeg altijd continu beschikt kan worden over elektrische energie. De continuïteit van de elektriciteitslevering is zo groot dat een

storing een zeldzaamheid en zeer onaangename verrassing is.

Met wat minder trots echter wil ik u een reactie laten horen op zo'n verrassing. In Amsterdam, waar men zoals bekend niet op zijn mondje gevallen is, stuurde een vereniging die de belangen van het bedrijfsleven in een deel van de hoofdstad behartigt, onlangs een boze brief naar het Energiebedrijf, nadat een elektriciteitsstoring gedurende anderhalve minuut een gedeelte van Amsterdam-Noord in het donker had gezet. Men stelde in die brief dat een dergelijke storing ergerlijk is en een hoop schade berokkent. Storingen dienen voorkomen te worden en – nu komt het – als er dan toch een storing optreedt, wil men voortaan wel **van te voren** op de hoogte worden gesteld.

Wat kun je nu leren van zo'n brief, behalve dat het mij moeilijk bleek om zoiets beleefd te beantwoorden?

Heel veel over de bekendheid van klanten met wat ze wel en niet mogen verwachten van hun elektriciteitslevering en heel veel over de 'public relations' van een elektriciteitsbedrijf.

Ik denk dat de briefschrijver het als belangenbehartiger van het bedrijfsleven nooit in zijn hoofd zou hebben gehaald om de autodealer te verwijten dat hij niet van te voren heeft gewaarschuwd dat een bedrijfsauto op een bepaalde dag motorpech zou krijgen. Hoewel dat ook een ergerlijke storing is die een hoop schade kan berokkenen.

Wat wel of niet belachelijke eisen zijn,

is voor auto's kennelijk een stuk duidelijker dan voor de elektriciteitsvoorziening.

Ik vind dat elektriciteitsbedrijven zich dit soort onbegrip moeten aantrekken. Het betekent mijns inziens dat er op het gebied van PR veel meer aan de weg getimmerd moet worden. Maken we de klanten voldoende duidelijk hoe gering de kans op een storing is? En wat we er allemaal aan doen om storingen zo snel mogelijk te verhelpen? Vertellen we ze consequent, duidelijk en op begrijpelijke wijze, hoe we proberen hun voorziening in stand te houden?

Het antwoord is nee.

Natuurlijk, we bedienen ons van de media.

We hebben het huis-aan-huis blad Energie & Water. In de krant en op de televisie is er veel voorlichting over energiebesparing en milieuactieplannen.

Maar er is geen sprake van een samenhangend, doordacht en consequent PR-beleid dat de primaire functie – de elektriciteits-, gas- en warmteleverantie en de acties van al dan niet tijdelijke aard integraal omvat. Enerzijds ligt dat aan onze cultuur, die nog altijd geworteld is in het overheidsverleden, het sterk technische karakter en in de monopolistische houding, waarin **wij** wel bepaalden wat goed was voor de klant. Reclame maken hoorde daar niet echt bij, laat staan een consequente en goed door-dachte PR. We bleven in de luwte, we deden ons werk, overtuigd van het nut

ervan, we werkten tenslotte bij een NUTSbedrijf.

Geen wonder, dat de elektriciteitsbedrijven heden ten dage nauwelijks een imago hebben.

Toch zijn de neveneffecten van een dergelijke 'imago-loosheid' niet te onderschatten. Sterker nog, het kan een bedreiging zijn voor de continuïteit van de bedrijfstak.

Maar wel in een geheel andere zin overigens dan ik hiervoor bedoelde.

Want waarom is het zo lastig om aan goede technici voor de elektrische energietechniek te komen, met name op universitair niveau?

Het ligt beslist niet aan de arbeidsvoorwaarden, noch aan het salarisniveau. Het ligt voor een groot deel aan het feit dat we geen uitstraling hebben.

Als we maatschappelijk geen 'smoel' hebben, mogen we ook niet verwachten dat vanuit diezelfde maatschappij mensen erover gaan nadenken of een carrière in de nutswereld aantrekkelijk voor hen is. Sterker nog, ze komen helemaal niet op het idee. Want we vallen niet op.

Het aantal afstudeerders in de 'sterk-stroomtechniek' van de TU's is, ondanks de inspanningen van de Van Staveren Stichting, al jaren veel te laag. Er zal een structurele verbetering moeten komen om dit aantal te vergroten. Zo niet, dan is de continuïteit van de toekomstige elektriciteitsvoorziening in Nederland op dit punt **niet** verzekerd.

Onlangs is door een groep mensen uit de sector van de elektrische energietechniek, genaamd E11, een dringende oproep gedaan aan het bedrijfsleven, de Technische Universiteiten Eindhoven en Delft en de ministeries van Onderwijs en Wetenschappen en van Economische Zaken¹. E11 vindt dat het probleem van het tekort aan afgestudeerden in de elektrische energietechniek uit de weg zal moeten worden geruimd om geen onaanvaardbare situatie in Nederland te laten ontstaan. Daarbij wordt een aantal voorstellen gedaan hoe en door wie hierin initiatieven kunnen worden genomen.

Laat ik duidelijk zijn: onvoldoende ingenieurs betekent niet dat het licht uitgaat. Bij die dreiging zullen de tegenkrachten vanuit de maatschappij zo gigantisch worden, dat er hoe dan ook oplossingen zullen worden gevonden. De kwaliteit van de elektriciteitsvoorziening wordt er echter onnodig door bedreigd, evenals de kwaliteit van de Nederlandse elektrotechnische industrie. Het blijft van het grootste belang dat we in Nederland de know-how en de hoogwaardige technische kennis behouden die we ooit hebben opgebouwd.

Want we hebben natuurlijk heel **wat** opgebouwd:

- We bezitten met de KEMA een relatief kleine, maar bloeiende industrie in de elektrische energietechniek. We produceren ondermeer energiekabels, schakelsystemen, trans-

formatoren, appendages, procescomputers.

Industrieën die stuk voor stuk kunnen concurreren in het buitenland zonder de noodzaak van een beschermde interne markt.

Zij maken kwaliteit, maar kunnen dat niet zonder voldoende en goed opgeleide technici.

- We bezitten een keuringsinstituut van wereldfaam op elektrotechnisch gebied.
- We hebben in Nederland een van de allerbeste elektriciteitsvoorzieningssystemen ter wereld, niet alleen qua betrouwbaarheid, maar nog belangrijker, ook qua prijs/prestatie verhouding.

We ZIJN goed. Natuurlijk, enige bescheidenheid past ook wel. Er zijn immers nogal wat factoren die in ons voordeel werken. Een hoge bevolkingsdichtheid (dus korte afstanden), een grondsoort die veel ondergrondse verbindingen mogelijk maakt met daardoor een relatief weinig kwetsbare infrastructuur, onze aardgasbel en we beschikken over veel koelwater.

Dames en heren,

Maar . . . Nederland is niet 'af' uit het oogpunt van de elektrische energietechniek.

Naast een steeds verdergaande ontwikkeling van netcomponenten als kabels en schakelmaterieel is ook een steeds verdergaande integratie tussen informatie- en telecommunicatietechnieken en de elektrische energietechniek waar te nemen.

Er ligt een duidelijk accent op procesautomatisering.

Ik zal u er enige noemen: het bemeten van klanten op afstand, het automatiseren van schakelcycli in de transportstations en het automatiseren van de beheerssystemen van de netinfrastructuur. Het aardige van de automatiseringsgebieden die ik u noemde is, dat ze zeer grote overeenkomsten hebben voor de infrastructuur van elektriciteit, gas en warmte. Over synergie gesproken.

Tenzij er een grote doorbraak komt, bijvoorbeeld in de ontwikkeling van de elektrische auto, zal de nog steeds stijgende belasting met daarvan afgetrokken de resultaten van de besparingsacties, een – weliswaar geringe – netto stijging laten zien tot het eind van deze eeuw².

Het accent ligt in de elektriciteitsproductie bij een nog grotere efficiency van de opwekking, gecombineerde cycli, decentrale warmte-kracht eenheden en besparingsacties.

Behalve groei en verdere ontwikkelingen staan ons ook nog voldoende problemen te wachten. Problemen die om een sterke energiesector vragen. Problemen die een hoog technisch kennisniveau vereisen.

Milieutechnisch gesproken staan we voor een uitdaging van groot belang in de elektriciteitsvoorziening: het vinden van oplossingen voor acceptabele elektriciteitsopwekkingsystemen, ook met het oog op de toekomst. Het is één van de belangrijkste punten waarin onze voorziening qua continuïteit wordt bedreigd.

Elektrotechnische problemen zijn er eveneens. Een paar voorbeelden: de netvervuiling door de nog immer toenemende toepassingen van elektronische sturingen en spaarlampen zal zeker gevolgen hebben. De inpassing van veel warmte-kracht eenheden en mogelijk ook van windturbines zal een specifieke problematiek opleveren. Beide zijn oplosbaar in mijn ogen, maar het moet wel gebeuren.

Me dunkt, dat hier een beeld wordt geschetst van een bedrijfstak met een prima fundament, met een fantastisch produkt voor duizend-en-één toepassingen, met een onmiskenbaar maatschappelijk nut, met voldoende technische uitdagingen en met voldoende uitdagingen voor het management. Kortom, mogelijkheden en kansen genoeg.

Alleen weten te weinig mensen dit.

Dames en Heren,

Alle door mij getentamineerde studenten heb ik gevraagd waarom ze elektrische energietechniek zijn gaan studeren. Na het tentamen uiteraard, om de stroopkwast te vermijden.

U zou schrikken van de argumenten, zo ze er al waren.

Toeval speelt een alles overheersende rol.

Zou het zo moeilijk zijn dat toeval wat te helpen? Een beetje meer bekendheid, een beetje meer elan, een beetje maar . . .

Er zijn voorbeelden genoeg van vakgebieden die hun toevloed van ingenieurs te danken hebben aan dat 'elan': in de elektrotechniek is de informatica daarvan een goed voorbeeld. We moeten toch in staat zijn meer studenten te interesseren voor een loopbaan in de elektrische energietechniek?

Professor Kreuger had in 1986 bij zijn intree-rede als hoogleraar Hoogspanningstechniek aan de TH-Delft hiervoor een charmante oplossing³.

Hij stelde voor de Nederlandse bevolking aan te zetten tot verhoogde voortplantingsactiviteiten om de alarmerende lage populatie van de sterkstroom-ingenieurs voor uitsterven te behoeden. En dat alles door een avondje het licht in heel Nederland uit te doen. Dit staaltje van langetermijn-denken helpt ons pas in de volgende eeuw verder, maar biedt anno 1992 weinig soelaas.

Er zijn nog steeds veel te weinig studenten op TU-niveau in de elektrische energietechniek.

Er lijkt dus sinds 1986 maar weinig veranderd te zijn.

Toch is er, wat de omstandigheden in de nutswereld betreft, wel degelijk veel nieuws onder de zon.

In technische zin niet zoveel, maar op het organisatorische vlak kunnen we spreken van aardverschuivingen.

Na de concentratie in de productiesector zien we nu namelijk de concentratie in de distributiesector met kracht doorzetten: mijns inziens zal de energiedistributie in Nederland over enige jaren door minder dan tien, en waarschijnlijk door vijf tot zes grote gecombineerde distributiebedrijven worden verzorgd. Door hun grootte en hun bedrijfsvorm kunnen deze bedrijven een zeer slagvaardig beleid voeren.

De huidige, slechts ten dele gecombineerde distributiebedrijven zijn door hun aantal en hun noodzakelijkerwijs ingewikkelde overlegstructuur hiertoe onvoldoende in staat.

De nutssector kan straks dus veel meer als eenheid opereren en is in staat om het elan te bieden dat nodig is om aantrekkelijk te worden voor technici, voor managers en voor vele andere disciplines.

De synergie tussen de diverse nutsfuncties (gas, elektriciteit en warmte) krijgt door de integratie zeker een nieuwe impuls. Dit kan nog verder versterkt worden door onderzoek op

deze gebieden te combineren, waarbij ik ook denk aan onderzoek op de universiteiten. Ik kom hier straks nog op terug.

De uitstraling van dergelijk onderzoek en de (proef)projecten die hier uit voortvloeien, zal het imago van de nutswereld zeker ten goede komen, met name als dit wordt ingebed in een gericht PR-beleid.

En de concentratie in de nutswereld maakt meer dan ooit een gezamenlijke, consequente PR mogelijk.

Een integraal PR-beleid dient ondermeer tot doel te hebben de nutsvoorzieningen met zijn mogelijkheden en onmogelijkheden van dienstverlening goed over het voetlicht te brengen.

Een ander voordeel van grote geïntegreerde nutsbedrijven is de mogelijkheid die ligt op het gebied van het gezamenlijk kweken van managers.

Vanwege de volstrekt open structuur van de bedrijven – er is geen concurrentie'beding', geen specifieke doorslaggevendende know-how die de concurrentiepositie bepaalt – is er een unieke mogelijkheid tot het ontwikkelen van een gezamenlijke 'pool' van managers, een gedachte die door sommige nutsbedrijven al naar voren is gebracht.

Gezamenlijke management development programma's, voldoende doorstromingsmogelijkheden door de grootte van de sector geven de mogelijkheid tot het bouwen van een krachtig management voor de toekomst.

Dit zou gekoppeld kunnen worden aan internationale managementop-

leidingen, waarvoor door de UNIPEDE (Union Internationale des Producteurs et Distributeurs d'Énergie électrique) momenteel een aanzet wordt gegeven.

Nationale en internationale programma's bieden een aantrekkelijk beeld voor bijvoorbeeld pas afgestudeerde ingenieurs van HTS en TU om zo breed mogelijke toekomstperspectieven te hebben. Het geeft de nutswe-reld ook voor wat dit betreft een 'smoel'.

En nu ik toch bij deze opleidingsinsti-tuten ben beland, wil ik een pleidooi houden voor een andere aanpak op de TU's.

Het probleem ligt hier bij de uitholling van de studie en het onvermogen om binnen de mogelijkheden van de twee-fasen structuur voldoende ge-kwalificeerde afgestudeerden in de elektrische energietechniek af te leve-ren, ondanks de inspanningen op dit gebied van de Van Staveren Stichting, het de Kuyperfonds en soortgelijke ideële stichtingen.

De eis om de nominale studieduur van de student Elektrotechniek aan Tech-nische Universiteiten weer terug te brengen op de oorspronkelijke vijf jaar wil ik van harte onderschrijven.

Niet alleen omdat het studieprogram-ma, waar door het bedrijfsleven in de oude vorm al aanmerkingen op wer-den gemaakt qua inhoud van de afge-studeerde, in de huidige vier jaar te veel ontdaan is van essentiële vak-kennis en oplossend vermogen, maar ook omdat de opleiding internationaal

tweederangs dreigt te worden en na-tionaal mijns inziens te weinig ver-schilt van de HBO-opleiding.

Daar kan veel tegen gedaan worden. Mocht de minister doof blijven voor het pleidooi voor terugkeer naar het vijfjarige studieprogramma, dan kan een oplossing analoog aan die van de PTT voor afgestudeerden in de Tele-communicatie worden gekozen: een verplichte 'tweede fase' voor afgestu-deerden die in de energiesector willen gaan werken.

Het bijeenbrengen van fondsen voor deze 'extra' opleiding, meestal een van de grootste problemen in dit soort zaken, mag haalbaar worden geacht. Ook hier dient zich weer een voordeel aan van een geconcentreerder en krachtiger nutssector, die hiervoor makkelijker een vuist kan maken. Maar ook andere gegadigden voor deze ingenieurs, zoals de elektrotech-nische industrie, de adviesbureaus en installateurs zullen zeker ook van deze kwaliteitsverbetering gebruik wil-len maken.

Een ander punt is de overweging om bij de Technische Universiteiten in de elektrische energietechniek over te gaan tot instituutvorming om zo een duidelijk gezicht naar buiten toe te kunnen tonen. Niet alleen om de aan-trekkingskracht van de studierichting voor studenten te vergroten, maar ook om ons veel beter te kunnen profileren in het onderzoek.

Er dient gestreefd te worden naar één instituut voor de gezamenlijke Techni-sche Universiteiten van Delft en Eind-

hoven. Tegelijkertijd dient overwogen te worden het onderzoek op het gebied van elektrische energietechniek veel inniger te laten samen werken met andere disciplines zoals de werktuigbouwkunde en de telecommunicatietechniek.

Verder kan dan overwogen worden om dit instituut ook internationaal te liëren aan een of meerdere gelijksoortige instellingen in Westeuropese landen.

Alle drie zojuist genoemde voorstellen, het herstel van de vijfjarige opleiding Elektrotechniek dan wel een verplichte tweede fase, instituutvorming ten behoeve van samenballing van het universitaire onderzoek in de elektrische energietechniek en internationale samenwerking bij onderzoek, zijn beslist niet nieuw, maar om allerlei redenen nooit van de grond gekomen. Zij kunnen echter gezamenlijk op de Technische Universiteiten een nieuw elan aan de energietechniek verlenen. De voorstellen passen heel wel in de richting die de energiewereld in Nederland inslaat.

Nu we toch bezig zijn onderzoek en onderwijs op de TU's meer toe te snijden op de behoeften, wil ik een lans breken voor een grotere betrokkenheid van het bedrijfsleven bij het onderwijs aan TU's, HBO en zo mogelijk MBO, en wel door het op veel grotere schaal leveren van deeltijd-docenten vanuit de praktijk. Dit leidt dan tevens tot de gewenste introductie van onze nutswereld voor een mogelijke toe-

komstige carrière.

Een dergelijke docent zou in principe alleen (of met enige collega's) gedurende een gelimiteerd aantal jaren de studenten in contact kunnen brengen met de praktische invulling van de elektrische energietechniek.

Het is niet alleen een verrijking van de ervaring voor de betreffende deeltijd-docent, het heeft ook enorme voordelen voor het bedrijfsleven dat via de docent rechtstreeks contact legt met studenten. Op zijn minst als toekomstige klant met een redelijke kennis van het produkt en zijn leveranciers maar bovenal als eventueel toekomstig werknemer.

Dames en Heren,

De elektrische energietechniek en de daarvan afgeleide techniek van de openbare elektriciteitsvoorziening is voor iedereen in Nederland van levensbelang geworden. Wij zijn ons daar echter maar zelden van bewust. De continuïteit van de elektriciteitsvoorziening, het thema van deze rede, baart evenwel zorg.

Bedreigingen in de continuïteit van het eigen produkt vindt men doorgaans door veranderingen in de markt, de aanwezigheid van concurrentie, de kosten, de techniek en de innerlijke kracht van het bedrijf.

Wat zijn de bedreigingen van ons produkt?

Ik heb u laten zien dat onze markt alleen maar groter wordt en steeds afhankelijker van het produkt elektriciteit.

Elektriciteit heeft geen concurrentie in de vorm van andere, vergelijkbare producten. Die moeten nog worden uitgevonden.

Concurrentie in de infrastructuur is afwezig.

De kosten van het produkt? Nederland heeft op dit moment een koppositie in West-Europa.

Concurrentie doemt wel op in de vorm van meerdere producenten van elektrische stroom, zeker als de plannen van de Europese Commissie doorgaan betreffende het zogenaamde TPA (Third Party Acces), beter bekend als het 'horizontaal shoppen'.

De techniek baart echt zorgen. Niet voor wat betreft het huidige systeem en de huidige kennis, maar de **handhaving van het niveau**. Het is DE zorg voor de toekomst.

We dreigen van bouwers, van bedenkers van de huidige openbare elektriciteitsvoorziening te degraderen tot lieden die de winkel openhouden.

Dat hangt samen met de **innerlijke kracht** van de sector. Daar zit ons probleem en daarop heb ik me gericht in deze rede.

Het 'low profile' van onze branche speelt ons al jaren parten en zal ons parten blijven spelen als we niet oppassen.

We moeten nieuwe kansen creëren om onze toekomst continu van een hoogwaardige en kwalitatief goede elektriciteitsvoorziening te voorzien. Laten we dat dan ook doen.

De branche zal een nieuw gezicht moeten krijgen in de maatschappij, het zal weer interessant moeten zijn om in de elektriciteitssector te gaan werken. De ontwikkelingen in de nutssector werken hier aan mee, het is alleen oppassen geblazen dat de aandacht voor de concentratieprocessen niet alles gaat overheersen.

Bij de Technische Universiteiten zal het imago van de elektrische energietechniek eveneens flink opgepoetst moeten worden; dit zal echter niet lukken zonder gerichte hulp vanuit het bedrijfsleven.

Het licht zal morgen niet uitgaan. Maar morgen moeten er wel verstandige keuzes worden gedaan, morgen moet er voldoende kwaliteit zijn om een proces waarin elk jaar miljarden omgaan, optimaal te laten verlopen. Er hangt te veel vanaf.

Ik wil daartoe gaarne mijn steentje bijdragen, net als vele anderen uit onze branche.

Maar het moet meer worden dan een bijdrage van de Van Staveren Stichting, E11 of van andere individuen. Continuïteit moet in ALLE opzichten een onderdeel zijn van de strategie van de branche.

Daarvoor is goed management en een goed begrip in de maatschappij voor de bedrijfstak nodig. Daarvoor is een goed niveau nodig. Daarvoor zijn goede studenten nodig. Daarvoor is **continu** aandacht nodig.

En als ik dan terugkeer naar de vergelijking uit het begin van mijn verhaal, dan constateer ik dat uw harten nog kloppen.

U weet dat dit mede het gevolg is van een gezonde leefwijze.

U heeft geen gebrek aan lucht gehad. We weten dat daarvoor een gezond milieu onontbeerlijk is.

Ook de elektriciteit is dit uur continu aanwezig geweest, van een uitstekende kwaliteit. Laten we ons allen realiseren dat daar een gezonde energievoorziening voor nodig is.

Laten we die zo houden.

Dames en heren,

Aan het einde van mijn rede gekomen, wil ik graag nog enige dankwoorden uitspreken.

In de eerste plaats gaat mijn dank uit naar de directie van het Energiebedrijf Amsterdam, die mij niet alleen de mogelijkheid heeft gegeven deze zware nevenfunctie te gaan vervullen, maar mij ook met raad en daad heeft gesteund.

Onvermijdelijk komt een deel van de extra belasting die mijn hoogleraar-schap met zich meebrengt, voor reke-

ning van mijn directe medewerkers. Ook hen dank ik voor de vanzelfsprekendheid waarmee zij dit tot nog toe hebben opgevangen.

Verder dank ik het college van Bestuur en de faculteit voor het in mij gestelde vertrouwen.

Verder gaat mijn dank uit naar professor Antal, mijn voorganger op deze buitengewoon interessante leerstoel. Michel, zonder jouw hulp en de fundatie die al zo stevig door jou, je voorgangers en de wetenschappelijke staf van de TU is gelegd, had ik het waarschijnlijk niet gered.

Ik hoop dat we de synergie tussen je nieuwe leerstoel en de mijne ten volle kunnen gaan benutten.

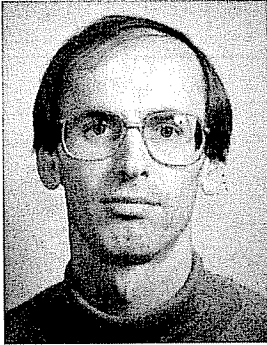
Ten slotte gaat mijn dank uit naar alle aanwezigen, die de moeite hebben genomen om naar deze rede te komen luisteren.

Moge uw licht continu blijven branden!

Literatuur

1. Universitair onderwijs en onderzoek in de elektrische energietechniek: 'Veel vraag en weinig aanbod', Rapportage van E11, februari 1991
2. Elektriciteitsplan 1991-2000, SEP, juli 1990
3. Hoogspanning, van natuur naar techniek, Inaugurale rede van prof. dr. ir. F.H. Kreuger, 1986

Hans Hubertus Overbeek werd op 26 mei 1950 in Den Haag geboren. Na het behalen van zijn HBS-B diploma (1967) en het diploma HTS-Elektrotechniek (1971) studeerde hij elektrotechniek aan de Technische Hogeschool in Delft, alwaar hij het ingenieursdiploma in 1977 behaalde. Na ruim 11 jaar in verschillende functies werkzaam te zijn geweest bij het Provinciaal Elektriciteitsbedrijf van Noord-Holland, trad hij in 1989 in dienst bij het Energiebedrijf Amsterdam als sectormanager Distributie Elektriciteit. In deze functie is hij verantwoordelijk voor de totale elektrische infrastructuur van de gemeente Amsterdam. Per 1 juni 1991 werd hij tevens benoemd tot deeltijd hoogleraar in de Openbare Elektriciteitsvoorziening aan de Technische Universiteit Eindhoven.

Vormgeving en druk:
Reproductie en Fotografie van de CTD
Technische Universiteit Eindhoven

Informatie:
Academische en Protocolaire Zaken
Telefoon (040-47)2250/4676